

Izjava o skrbi za umiruće

Ljudi koji žive prema uputama Biblije smatraju stvarnost smrti dijelom trenutačnog stanja ljudskog roda izloženog grijehu (Postanak 2,17; Rimljanima 5; Hebrejima 9,27). Ima "vrijeme rađanja i vrijeme umiranja" (Propovjednik 3,2). Premda je vječni život dar zajamčen svima koji prihvate spasenje po Isusu Kristu, vjerni kršćani očekuju Isusov drugi dolazak kad će potpuno ostvariti svoju besmrtnost (Ivan 3,16, Rimljanima 3,23; 1. Korinćanima 15,51-54). U očekivanju Isusovog ponovnog dolaska kršćani mogu biti pozvani skrbiti za umiruće i osobno se sučeliti sa smrću. Život svakog čovjeka izložen je boli i patnji. Tjelesne, umne i duševne traume svuda su prisutne. Međutim, ljudske patnje nemaju obilježja okajanja ili zasluga. Biblija uči da se nikakvom količinom ni veličinom ljudskih patnji ne može okajati grijeh. Za to su dostatne jedino Kristove patnje. Sveto pismo poziva kršćane da ne očajavaju u nevoljama, već da se u njima uče poslušnosti (Hebrejima 5,7-8), strpljivosti (Jakov 1,2-4) i ustrajnosti (Rimljanima 5,3). Biblija svjedoči i o pobjedničkoj snazi Isusa Krista (Ivan 16,33) i uči da je služenje napaćenom čovječanstvu važna kršćanska dužnost (Matej 25,34-40). Tako je Isus učio i pokazivao primjerom (Matej 9,35; Luka 10,34-36) i to je Njegova volja za nas (Luka 10,37). Kršćani s radošću očekuju dan kad će Bog zauvijek učiniti kraj patnjama (Otkrivenje 21,4).

Napredak suvremene medicine učinio je odluke o skrbi za umiruće složenijima. U prošlim vremenima se malo toga moglo učiniti za produženje ljudskog života, no moć suvremene medicine da odloži smrt stvorila je teška moralna i etička pitanja. Koja ograničenja kršćanska vjera stavlja pred uporabu takve moći? Kad cilj odlaganja trenutka smrti treba ustupiti pred ciljem olakšanja boli pri kraju života? Tko ima pravo odlučiti o tome? Koja ograničenja, ako ih uopće ima, kršćanska ljubav treba staviti postupcima namijenjenim okončanju ljudske patnje?

Postalo je uobičajeno da se o takvim pitanjima raspravlja pod nazivom eutanazija. Glede tog izraza postoji dosta zbrke. Izvorno i doslovno značenje tog izraza bilo je "dobra smrt" ili "blaga smrt". Danas se izraz rabi u dvama bitno različitim značenjima. Pod eutanazijom se često misli na "milosrdno ubojstvo" ili namjerno oduzimanje života pacijentu kako bi izbjegao bolno umiranje ili da bi se olakšali tereti njegovoj obitelji ili društvu. (To je takozvana aktivna eutanazija.) Međutim, izraz eutanazija također se uzima, prema adventističkom gledištu neodgovarajuće, za uskraćivanje ili odustajanje od medicinskih intervencija koje umjetno produžuju ljudski život, čime se osobi dopušta da umre prirodnom smrću. (To je takozvana pasivna eutanazija.) Adventisti vjeruju da se dopuštenje pacijentu da umre izostavljanjem medicinskih intervencija koje samo produžuju patnje i odlažu trenutak smrti, moralno razlikuje od postupaka kojima je primarna nakana izravno oduzimanje života.

Adventisti nastoje riješiti etičke probleme na kraju života načinima koji otkrivaju njihovu vjeru u Boga kao Stvoritelja i Otkupitelja života i pokazuju da ih je Božja milost osnažila za djela ljubavi prema bližnjima. Adventisti priznaju da je Bog stvoritelj čovjekova života, tog predivnog dara koji je vrijedno čuvati i održavati

(Postanak 1—2). Priznaju i Božji čudesni dar otkupljenja koji osigurava vječni život onima koji vjeruju (Ivan 3,15; 17,3). Zato podupiru uporabu suvremene medicine da produži ljudski život na ovom svijetu. Međutim, tu moć treba rabiti milosrdno kako bi se, umanjujući patnje, otkrila Božju milost. Budući da imaju Božje obećanje vječnog života na obnovljenoj Zemlji, kršćani se ne moraju grozničavo držati posljednjih mrvica života na ovoj Zemlji. Nije potrebno prihvatiti ili primijeniti sve moguće medicinske tretmane samo da bi se produžio proces umiranja.

Zbog svoje spremnosti na skrb o cijelom čovjeku, adventisti su zainteresirani za tjelesnu, duševnu i duhovnu skrb o umirućima. Zbog toga nude sljedeća biblijski utemeljena načela:

1. Osoba koja se približava kraju života, a sposobna je razumjeti, zaslužuje znati istinu o svojem stanju, mogućnostima tretmana i mogućim rezultatima. Ne treba skrivati istinu, već je iznijeti u kršćanskoj ljubavi i osjetljivosti prema pacijentovim osobnim i kulturnim prilikama (Efežanima 4,15).
2. Bog je ljudskim bićima dao slobodu izbora i očekuje da tu slobodu odgovorno koriste. Adventisti vjeruju da se ta sloboda odnosi i na odluke o medicinskoj skrbi. Nakon što zatraži božansko vodstvo, razmotri interese svih koji će biti zahvaćeni odlukom (Rimljanima 14,7) i dobije medicinski savjet, osoba koja je sposobna sama odlučiti treba zaključiti hoće li prihvatiti ili odbaciti medicinske intervencije za produženje života. Takve ljude ne treba prisiljavati da se podvrgnu medicinskom tretmanu koji smatraju neprihvatljivim.
3. Božji je plan za ljude da budu njegovani u obitelji i vjerskoj zajednici. Odluke vezane uz ljudski život najbolje je donijeti u okviru zdravih obiteljskih odnosa nakon razmatranja medicinskih savjeta (Postanak 2,18; Marko 10,6-9; Izlazak 20,12; Efežanima 5—6). Kad umiruća osoba nije sposobna dati pristanak ili odlučiti koja bi joj medicinska intervencija više odgovarala, takve odluke treba donijeti osoba koju je samrtnik izabrao. Ako takva osoba nije izabrana, odluku treba donijeti netko blizak umirućoj osobi. Osim u iznimnim prilikama, odluke o medicinskim intervencijama za umiruću osobu zdravstveni ili pravni stručnjaci trebaju prepustiti onima koji su najbliži umirućoj osobi. Želje i odluke najbolje je izraziti pisano nastojeći da budu u skladu s postojećim zakonskim propisima.
4. Kršćanska ljubav je praktična i odgovorna (Rimljanima 13,8-10; 1. Korinćanima 13; Jakiv 1,27; 2,14-17). Ona ne niječe vjeru niti zahtijeva da ponudimo ili prihvatimo medicinske intervencije čije opterećenje nadilazi moguće dobrobiti. Primjerice, kad medicinska skrb samo održava tjelesne funkcije, bez nade da će se pacijentu vratiti svijest, beskorisna je i može se čiste savjesti uskratiti ili povući. Isto tako se medicinski tretman u svrhu produživanja života može izostaviti ili zaustaviti ako samo povećava

pacijentove patnje ili nepotrebno produžuje proces umiranja. Svaki postupak treba biti učinjen u skladu sa zakonskim ovlastima.

5. Premda kršćanska ljubav može dovesti do uskraćivanja ili povlačenja medicinskih intervencija koje samo povećavaju patnje ili produžuju umiranje, adventisti ne primjenjuju "milosrdno umorstvo" niti pomažu u samoubojstvu (Postanak 9,5.6; Izlazak 20,13; 23,7). Adventisti se protive aktivnoj eutanaziji, namjernom oduzimanju života osobi koja pati ili umire.
6. Kršćanska sućut zahtijeva olakšanje patnji (Matej 25,34-40; Luka 10,29-37). U skrbi za umirućeg kršćanska je dužnost olakšati bol i patnju koliko je to god moguće, ali bez aktivne eutanazije. Kad postane jasno da medicinska intervencija neće izliječiti pacijenta, primarni cilj skrbi prelazi na olakšanje patnje.
7. Biblijsko načelo pravde nalaže da se osobita pozornost posveti potrebama nezaštićenih i ovisnih o drugome (Psalam 82,3.4; Izreke 24,11.12; Izaija 1,1-18; Mihej 6,8; Luka 1,53-54). Zbog njihove ranjivosti treba posebice nastojati prema umirućim osobama postupati čuvanjem njihova dostojanstva i bez diskriminacije. Skrb za umirućeg treba biti zasnovana na duhovnim i medicinskim potrebama i odlukama koje su izrazili, a ne na ocjeni njihove društvene vrijednosti (Jakov 2,1-9).
8. U nastojanju da primijene ova načela, adventisti crpe nadu i hrabrost iz činjenice da Bog odgovara na molitve svoje djece i da može činiti čuda za njihovo dobro (Psalam 103,1-3; Jakov 5,13-16). Slijedeći Isusov primjer, oni mole da u svemu prihvate Božju volju (Matej 26,39). Sigurni su da se mogu pozvati na Božju snagu da im pomogne u skrbi za tjelesne i duhovne potrebe onih koji pate i umiru. Svjesni su da je Božja milost dostatna da ih osposobi za trpljenje (Psalam 50,14.15). Uvjereni su da je vječni život za sve koji vjeruju u Isusa osiguran u trijumfu Božje ljubavi.

Ovu je izjavu odobrio i prihvatio Izvršni odbor Generalne konferencije Crkve adventista sedmog dana, 9. listopada 1992., na godišnjem zasjedanju u Silver Springsu, saveznoj državi Maryland u SAD-u.